

2. neděle po Narození Páně – 4. ledna 2014

čtení: Žd 12, 5-14

kázání: Lk 2, 41-52

Milé sestry, milí bratři v Kristu,

pro dnešní dítě nebývá dvanáctý rok věku nějakým přelomem. Některá sice přicházejí do puberty, jiná ji však již plně projevují. Ve škole většinou také nebývá tento věk zlomový, dvanáctileté dítě je v sedmé či šesté třídě, a tak buď již na víceletém gymnáziu, nebo má ještě dost času na základní škole. V křesťanských církvích se tímto věkem někdy zahajuje konfirmační příprava, někdy ne, a je otázka, nakolik je toto přelomem v životě dítěte....

Ve starověkém Izraeli se však dvanáctiletý chlapec již připravoval na plnou zodpovědnost za své činy, ať už náboženské nebo zcela světské. Ve třinácti přicházel a dodnes přichází obřad bar micva, jímž bylo toto, z našeho pohledu ještě dítě, již plně zodpovědné za své činy.

Kromě toho se však dvanáctiletý chlapec už učil řemeslu svého otce, což je pro dnešní text ještě o něco podstatnější. Neboť nejde jen o to, jak rozumně Ježíš odpovídal na otázky. Jde předně o tu Ježíšovu odpověď: „Jak to, že jste mě hledali? Což jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého otce?“

„No jistě, Ježíši, že jde o věc tvého otce,“ pomysleli si Josef s Marií, „ale to znamená tesařinu, kterou se už učíš, tak proč vylázeš v Chrám? A ještě nás děsíš tím, že nic nikomu neřekneš a tři dny tě nemůžeme najít!“ Což si oba pomysleli zcela obvykle, každý rodič v jejich době a místě by přemýšlel stejně, a bylo by to správné. Ale právě v tomhle případě to bylo zcela mimo – a proto ani Marie ani Josef Ježíšově odpovědi neporozuměli. Prostě jim nedávala smysl, když „věci jeho otce“ jsou a mají být dřevo, nářadí, náročná manuální práce, jejímž následkem jsou lodě, mosty, domy.

A takový je začátek Ježíšova veřejného působení: Vypařil se rodičům z dohledu, tři dny si povídal s židovskými učiteli, na oprávněný strach a zlobu rodičů odpověděl z jejich pohledu absurdními slovy – a oni mu neporozuměli.

Nejranější známá a obecně přijímaná činnost Ježíše Krista, Mesiáše, a končí neporozuměním. Nikdo nic nevysvětluje, nikdo se na nic neptá, všem se zdá všechno jasné, ale přitom tomu Ježíšovi nerozuměli. A dvanáctiletého Ježíše dost možná taky nenapadlo, že mu neporozuměli.

A neporozumění bude Ježíše provázet během celého jeho působení. A to nejenom do smrti, ale dokonce ani po smrti mu ledaskdo neporozuměl, ať už Vzkříšenému, nebo předávanému ve svědectvích až do dnešního dne. Co s tím, první neděli v roce?

Možná je dobrý nápad začít tím neporozuměním. Neskočit hned do toho, že je jasné, jak to Ježíš myslel s tím svým otcem, že samozřejmě myslel svého i našeho nebeského Otce, Hospodina. Vždyť co to znamená, že Hospodin Bůh je naším nebeským Otcem? Jakým způsobem je mi Otcem? Jak se projevuje, že je pro tebe Bůh Otcem? Je to třeba blízké tomu, o čem jsme slyšeli v prvním čtení?

Možná je dobrý nápad soustředit se první neděli v roce na uvědomění si, jak často nerozumím. Možná bych si měl víc přiznat, že když mi druzí nerozumí, je to moje vina. A že když já nerozumím, tak vlastně taky. A že kolikrát sice hrozně rozumím, chápu, je mi vše jasné, ale rozumím prostě blbě. Třeba i tomu vlastnímu dítěti, ať už pubertálnímu či ne, jako ta Marie s Josefem. Třeba i sobě, jako většina lidí na tomhle světě. Třeba i tomu nebeskému Otci, jemuž nakonec rozumíme špatně asi všichni.

Tohle si přiznat není nic špatného! Naopak, teprve tam, kde si člověk přizná, že nechápe, že nerozumí, že neví, teprve tam může začít poznávat pravdu – o druhých, o sobě i o světě. Teprve tam, kde si připustí možnost, že možná rozumí špatně a chybně, může začít bojovat proti vlastním bludům, smyšlenkám, výmyslům, fantaziím, dezinformacím.

A platí to i v případě kdy skutečně už někoho docela obstojně známe – po pěti, deseti, padesáti letech. I pak je co se učit, co vylepšovat na vzájemném porozumění, reakcích, na vzájemném poznání. I pak některé reakce chápeme mylně, nebo nechápeme vůbec...

Teprve když si člověk přizná, že vlastně rozumí (mnohem) méně, než si myslí, může začít klást ty správné otázky – sobě, druhým, Bohu. A může slyšet odpovědi, i kdyby byly třeba nepříjemné nebo budící údiv tím, jak jsou vlastně nakonec rozumné – jako to dělal dvanáctiletý Ježíš židovským učitelům.

A zrovna Bible je drsným příkladem toho, jak málo se lidé ptají. Jak málo lidé zpochybňují to, co mají zcela samozřejmě za správné a dobré. Tak i svědectvím, kam to vede – od Adama, přes Abrahama, Davida, jeruzalémské starší, Bar Kochbu, různé Hitlera, Zemana, až po nás. A to my žijeme v tzv. „věku informací“! Kolik z toho, co tzv. „víme“, je skutečně pravda? Kolika událostem, situacím a věcem kolem nás rozumíme? Kolika lidem?

A jak často přitom slyšíme z úst vlastních nebo druhých: „Prosím tě, promiň, já asi nechápu, jak to myslíš?“

Možná je dobrý nápad slyšet první neděli v roce o neporozumění. A přiznat si svá vlastní. Ale Písmo svaté jde ještě o něco dál, jako takřka vždy: Ježíš totiž ty své nerozumějící rodiče poslouchal. Ježíš byl poslušný právě těm svým rodičům, kteří nerozuměli a nechápali. A to v jeho případě skutečně nerozuměli a nechápali, ne že by si to on jenom myslel.

Kralický překlad řekne dokonce, že „jim byl poddán“. A já ještě přidám, že to řecké upotassw (hypotasó) znamená také podřídit se, řídit se něčí autoritou, přijmout podřízené místo, dosl. „podmístit se“ (hypo-tasó)!

Ten Ježíš, ten Mesiáš, ten který rozuměl a chápal, on se podřídil těm, kteří nerozuměli ani jemu, natožpak nebeskému Otci! On je poslouchal ve smyslu poslušnosti, ačkoli jistě také ve smyslu slyšení – jak si my Češi můžeme s takovým slovem pohrát. Ježíš Kristus se podřídil a byl poslušen těm, kteří nerozuměli: Jako dospělý myl nohy svým učedníkům, těm velmi nerozumějícím a někdy až natvrdlým. O pár let později ho ze strachu a neporozumění jiní lidé ukřižovali. A pak, když ho jako Vzkříšeného potkali někteří třeba na cestě do Emauz, tak s nimi šel, nepoznaný Mesiáš, a opět se jim podřídil, naslouchal jim, lámal jim chléb...

A to je jedno z evanglií, dobrých zpráv, dnešního oddílu: Ten, který skutečně rozumí, ten, který skutečně a pravdivě vidí, že druzí něčemu nerozumí, ten se k nim nesklání ve své shovívavosti a blahosklonnosti. Nezneužívá svého rozumění a chápání. Ale podřizuje se jim ve službě právě k jejich prospěchu. Právě proto, že rozumí nerozumění lidí. Právě proto slouží právě těm, kdo nerozumí. Ať už máme na mysli člověka nebo Boha.

Slouží dětem, pubertálním i ne, o kterých má kdekdo jasno, že jim rozumí. Slouží i těm, kdo mají za to, že ledasčemu rozumí, ale přitom mají životy rozbité, narušené, zamotané, protože žijí v iluzi. Slouží dokonce i těm, kteří skutečně rozumí, ať už si zoufají nad bezmocí a neporozuměním ze strany druhých, nebo umí ve svém rozumění sloužit.

A právě to funguje celý rok i celý život: Služba v tom, v čem jsem silný, jež předchází pokorné a opakované úsilí o porozumění. To je Kristův způsob a Kristovo řemeslo, jemuž se učil už v těch dvanácti.

Amen

(kázání vikáře Dana Páleníka)